

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Lyyli Raatikainen

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Pirjo Alijärvi	poliittisen valmistelun päällikkö	0466003434	pirjo.alijarvi@sdp.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitilimessä

Vastaajien määrä: 1

04.02.2016

5. Toimielimen nimi

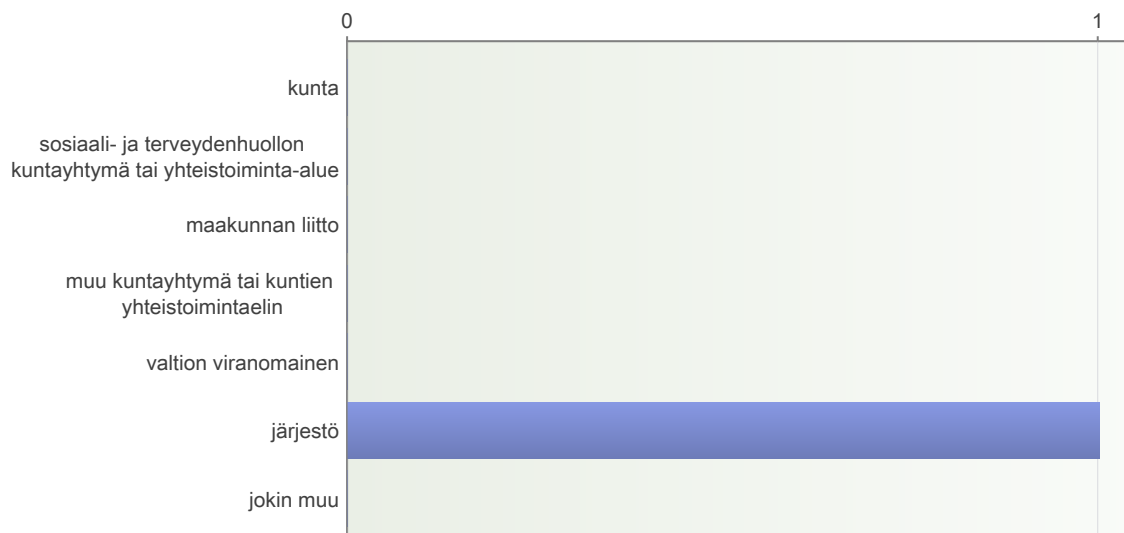
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- puoluehallitus

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Ei vastauksia.

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen linjaus, jossa on 18 itsehallintoaluetta ja 15 sote-aluetta on sekava eikä ratkaise sote-palvelurakennetta parhaalla tavalla.

Maakuntapohjainen aluejako on epätasapainoinen. Maakuntien välillä on suuria eroja mm. väestömäärässä, eikä jako ole kaikin osin tarkoituksenmukainen edes nykyisiä tehtäviä ajatellen. Maakuntarajat rikkovat etenkin luontaisia työssäkäynti- ja asiointialueita.

Eri alueiden, erityisesti kaupunkiseutujen ja muiden väkirikkaiden alueiden ratkaisuihin tulee ottaa huomioon niiden erityispiirteet.

Maakuntapohjalta itsehallintoalueita syntyy 18. Virkamiesselvitysten mukaan maakuntajako ei ole paras peruste sote-palveluiden järjestämiselle, vaan tarvitaan taloudellisesti ja väestöllisesti vahvempia kokonaisuuksia, jotta voidaan paremmin saavuttaa sote-uudistuksen yksi keskeinen tavoite, eli palveluiden yhdenvertainen saatavuus. Tämä on todettu monissa asiantuntijaselvityksissä vuosien mittaan. Tähän päättyy myös hallituksen taustaselvitys (Virkamiesselvitys: Uusien itsehallintoalueiden muodostaminen 5.11.2015).

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Ratkaisu on hyvin ongelmallinen etenkin

1. demokratian ja itsehallinnon toteutumisen,
2. palvelujen järjestämisen ja integraation sekä
3. hallinnollisen toimeenpanon ja selkeyden näkökulmasta.

Hallituksen asettama 3 miljardin euron säästötavoite kestävyysvajeen kattamiseksi on erittäin haasteellinen. Asiantuntija-arvioiden mukaan säästöjä ei saada aikaan pelkästään soten rakenteellisilla uudistuksilla, jos rakenne on näin monimutkainen.

Esimerkiksi hallituksen teettämässä virkamiesselvityksessä (5.11.2015) todetaan 15-19 alueen malleista seuraavasti:

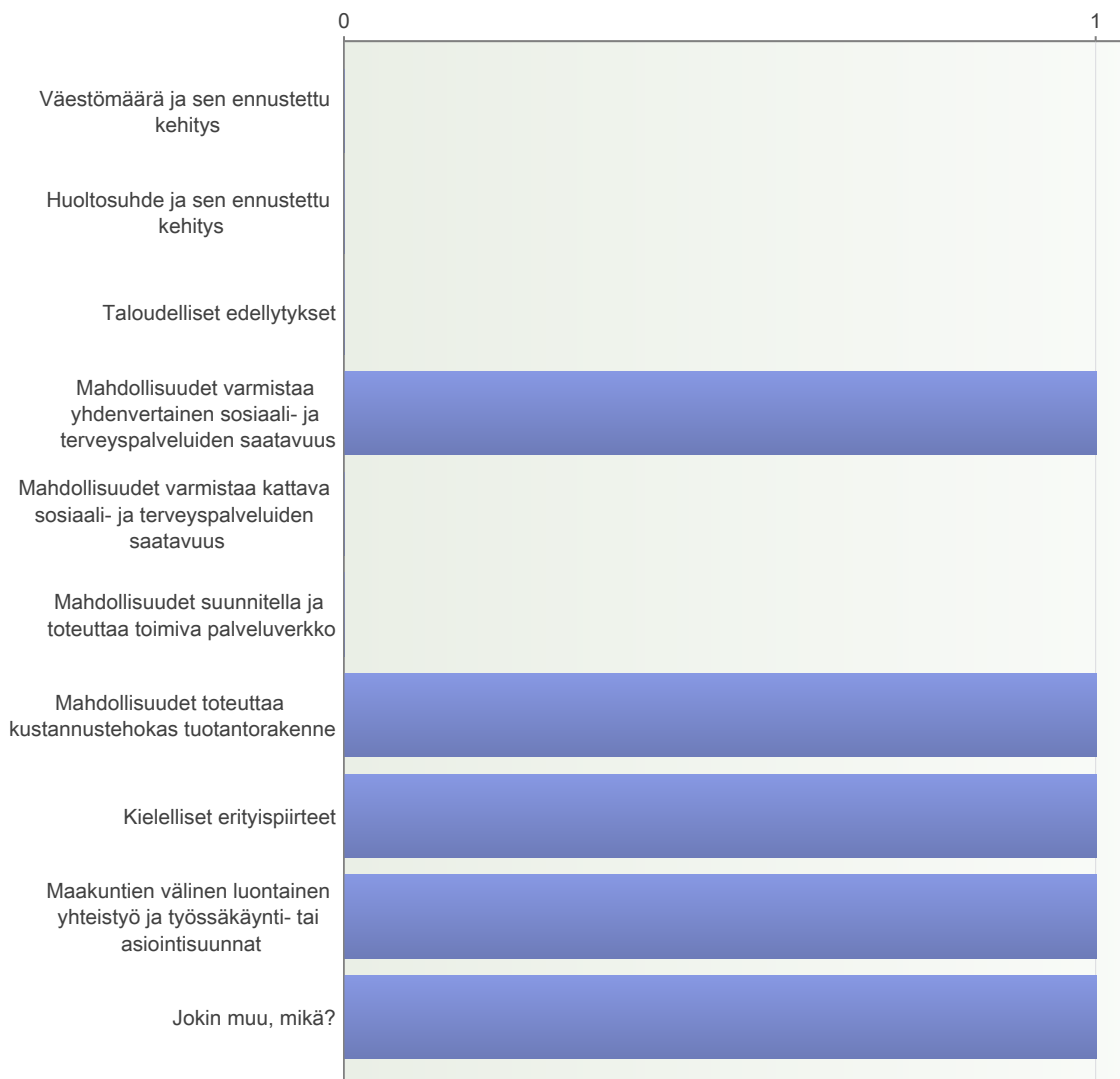
- ”Itsehallintoalueiden väliset erot väestörakenteessa, sosiaali- ja terveydenhuollon menoissa, verokertymässä ja BKT:ssa tasoittuvat huonosti. Erot palvelutarpeissa alueiden välillä olisivat suurimmillaan. Palveluiden järjestäminen edellyttää monimutkaista tasausjärjestelmää, jossa otetaan huomioon sekä erot alueen tulopohjassa, erot palveluiden tarpeessa ja suurten kustannusten tasaus.
- Kustannustehokkaan tuotantorakenteen ja tehottomien yksiköiden toiminnan uudelleen suuntaaminen olisi osassa alueita vaikeaa. Palvelutarjonnan puutteet ja työvoiman saatavuusongelmat voisivat johtaa kalliiden ostopalveluiden hankintaan.
- Rajalliset mahdollisuudet tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen ja sitä kautta kustannuskehityksen hillintään.”

Jos säästötavoitteesta pidetään kiinni, se johtaa palveluiden saatavuuden tai laadun heikentymiseen. Jo tällä hetkellä maassamme on erittäin suuria eroja ihmisten terveydessä riippuen siitä, mikä hänen sosioekonominen asemansa on. Julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveystalouksia ei saa uudistuksen varjossa heikentää.

Tavoitteena sote-uudistuksessa tulee edelleenkin olla terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, perustason palveluiden vahvistaminen ja vaikuttavuuden parantaminen.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: Jokin muu, mikä?

- palvelujärjestelmän vaikuttavuus

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä.

Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Sotemallin tulisi olla sellainen, ettei kysymystä tarvitse esittää.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Pelastustoimen tulee olla samassa organisaatiossa soten kanssa. Työllisyyspalveluiden tulisi kuntien elinvoimaisuuden näkökulmasta olla kuntien vastuulla.

Suurilla kaupungeilla on halua ja edellytyksiä hoitaa nykyistä enemmän alueellisen kehittämisen tehtäviä, mikä tulee huomioida. Vastaavasti joillakin alueilla on tarvetta hoitaa tehtäviä laajemminkin itsehallintoalueen toimesta. Siksi on järkevää, että kaikkia alueita koskevan säätelyn lisäksi huomioidaan alueelliset erityispiirteet.

On välttämätöntä, että sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutosta ei hukata itsehallintouudistuksen alle. Sote-uudistuksen osalta palveluiden käyttäjä on nostettava uudistuksen keskiöön ja turvattava myös henkilöstön osallisuus uudistuksen tekemisessä.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?

Vastaajien määrä: 1

- Itsehallintoalueen ja kunnan välillä on oltava linkki, toimivallaltaan selkeästi määritelty elin/viranomainen joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kunnassa tai pienempien kuntien kohdalla useammassa kunnassa. Monissa kunnissa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen hoidetaan jo poikkihallinnollisesti eri toimialojen välillä. Näitä hyviä käytäntöjä ei saa uudistuksessa hukata!

On otettava käyttöön kannustimia, joilla kunta hyötyy terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen teettämässä virkamiesselvityksessä uusien itsehallintoalueiden muodostamisesta (5.11.2015) on kuvattu hyvin aluelinjaukseen liittyviä kysymyksiä sosiaali- ja terveystalouden uudistamisen kannalta. Linjaamalla selkeästi sote-palveluiden uudistamisen tavoitteet ja pitämällä kiinni näistä tavoitteista olisi päästy parempaan lopputulokseen.

Etenkin itsehallintoaluemalli, jossa viidellä alueella on yliopistollinen keskussairaala, 12:lla on ympärivuorokautinen päivystyssairaala, kuudella on "satelliittipäivystys", 12:lla on hoidossaan sote-kokonaisuus samalla itsehallintoalueella, kolmella on hoidossaan kahden itsehallintoalueen sote-kokonaisuus ja kolme itsehallintoaluetta ei voi järjestää sote-palveluitaan kokonaisuutena, on sekava.

Malli ei ole asiakkaan näkökulmasta selkeä, se ei ole palveluiden järjestämisen kannalta optimaalinen eikä se välttämättä täytä perustuslain vaatimuksia. Näin monikulmainen malli ei ole kannatettava, vaan tulisi pyrkiä yksinkertaisempaan malliin, jossa itsehallintoalueiden vastuut ovat selkeämmät ja tasapuolisemmat. Tämä olisi parempi ratkaisu sekä kansalaisten palveluiden että demokratian toteutumisen kannalta.

Katsomme, että jo ilman itsehallintoaluelinjaustakin sote-uudistus on niin mittava tulevaisuuden ja koko kansan kannalta, että uudistus olisi ehdottomasti pitänyt valmistella parlamentaarisesti.

Itsehallintoalueiden koko vaihtelee suuresti. Eri alueiden, erityisesti kaupunkiseutujen ja muiden väkirikkaiden alueiden ratkaisuissa tulee ottaa huomioon niiden erityispiirteet.

Yliopistollisten sairaaloiden asema on selkeästi kirjattava lakiin ja turvattava laadukas yliopistotasoinen opetus ja tutkimus.

Vastaavasti sosiaalityön asema koko uudistuksessa ja yliopistotasoinen opetus ja tutkimus on varmistettava.

Kielelliset erityispiirteet on huomioitava.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Itsehallintoalueen toimivuuden kannalta on tärkeää, että vastuu ja rahat ovat samoissa käsissä. Ongelmallista on, että kolmen itsehallintoalueen verovaroista valtaosa pitäisi siirtää sote-alueelle palveluiden järjestämiseen.

Kuntiin jäävät peruspalvelut pitää jatkossakin järjestää laadukkaasti. Tämä edellyttää, että kunnilla on siihen taloudelliset voimavarat.